

TIJDELIJK HOGERE SOJAPRIJZEN DOOR DIERMEELVERBOD

Jan Bolhuis

Het aanbod van veevoedergrondstoffen is zeer divers en kan globaal worden opgedeeld in energierijke- en eiwitrijke grondstoffen. De belangrijkste eiwitrijke grondstoffen zijn sojabonen, peulvruchten en de bijproducten die beschikbaar komen bij het winnen van plantaardige oliën. Naast deze plantaardige eiwitten worden er ook dierlijke eiwitten in mengvoeder verwerkt. De belangrijkste hiervan zijn vismeel, diermeel en verenmeel. Het verbod om diermeel in rundveevoeders op te nemen is eind vorig jaar als gevolg van BSE-uitbraken uitgebreid naar een totaalverbod van het verwerken van diermeel in alle mengvoeders. Deze maatregel heeft tot gevolg dat voor het diermeel vervangende grondstoffen dienen te worden aangewend. Het verbruik van diermeel in mengvoeders in de EU wordt op circa 1,8 miljoen ton geraamd. Ter vervanging van het diermeel zal het verbruik van sojaschroot in de EU met circa 2 miljoen ton toenemen. De afgelopen jaren werd er in de EU circa 30 miljoen ton aan sojabonen- en -schroot ingevoerd. Om een indruk te geven wat een extra vraag van 2 miljoen ton voor de markt betekent, is in onderstaande tabel de productie en de export van de belangrijkste producerende landen weergegeven.

Hoewel de extra vraag in relatie tot de productie beperkt is, reageerde de markt nerveus op de ontwikkelingen. De prijzen van sojabonen en aanverwante producten liepen als gevolg van de genomen maatregel en onder invloed van de vaste dollarkoers tussen medio november en medio december met circa 10% op. In de loop van het eerste kwartaal van 2001 zijn de prijzen geleidelijk weer gaan dalen (figuur 1). De belangrijkste reden hiervoor is de gunstige ontwikkeling van de te verwachten oogsten in Zuid-Amerika.

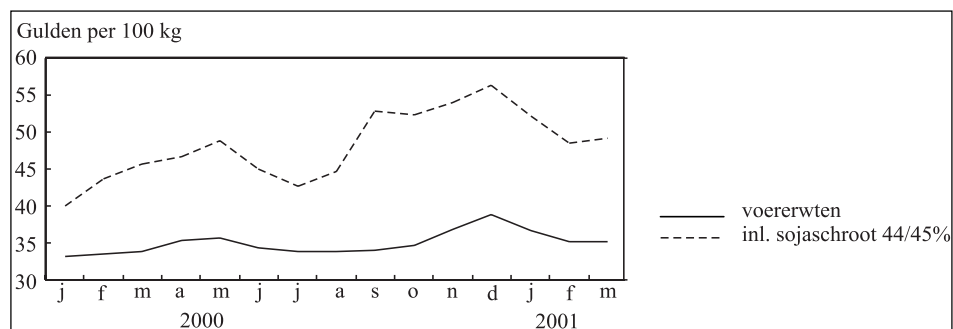
De afgelopen maanden zijn de oogstramingen in Brazilië en Argentinië naar boven bijgesteld. Op basis van de stand van het gewas wordt de komende oogst van sojabonen in Brazilië geraamd op 35,5 miljoen ton en in Argentinië op 25 miljoen ton. Indien er zich geen bijzondere ontwikkelingen voordoen zal de productie in Zuid-Amerika circa 5,5 miljoen ton hoger uitvallen dan in 2000. Volgens voorlopige cijfers van het USDA zal de oppervlakte sojabonen in Noord-Amerika dit jaar met circa 3% toenemen. Onder voorbehoud van de weersomstandigheden zal het aanbod in de belangrijkste productiegebieden dit jaar duidelijk hoger uitvallen, zodat de extra vraag vanuit de EU hier ruimschoots door gedekt kan worden. Naast de EU is ook China een belangrijke importeur van sojabonen. In de eerste 10 maanden van 2000 werden er bijna 9 miljoen ton sojabonen in China ingevoerd wat bijna 6 miljoen ton meer is dan in 1999. Hoe de vraag vanuit China zich dit jaar gaat ontwikkelen valt moeilijk te voorspellen. Dit is sterk afhankelijk van de eigen productie in China die de afgelopen jaren circa 15 miljoen bedroeg. Tevens hebben de economische ontwikkelingen in Zuidoost-Azië een belangrijke invloed op de omvang van de vraag uit die regio.

Naast de hogere sojabonenoogst zal de productie van voerervten waarschijnlijk aanzienlijk hoger uitvallen. Frankrijk is het belangrijkste producerende land van voerervten in de EU. Volgens voorlopige ramingen neemt het areaal erwten in de EU dit jaar met ruim 3% toe. Onder normale weersomstandigheden zal de productie van voerervten hierdoor met ruim 0,5 miljoen ton toenemen. Op grond van deze vooruitzichten mag worden verwacht dat de prijzen van de eiwitrijke grondstoffen het hoogste punt achter zich hebben gelaten. Indien er zich geen calamiteiten voordoen tijdens de oogstwerkzaamheden zal het aanbod vanuit Zuid-Amerika de komende maanden geleidelijk verruimen en kan de markt langzamerhand lagere prijsniveaus gaan opzoeken.

Tabel 1 Productie en uitvoer van sojabonen en sojaschroot van de belangrijkste producerende landen (x 1 miljoen ton)

	Productie sojabonen		Uitvoer sojabonen		Uitvoer sojaschroot	
	1999	2000	1999	2000	1999	2000
USA	72,2	75,3	24,1	27,2	6,6	6,3
Brazilië	31,3	34,0	8,9	11,5	10,9	9,5
Argentinië	20,0	21,2	3,1	4,1	13,1	13,2
Totaal	123,5	130,5	36,1	42,8	30,6	29,0

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Figuur 1 Prijswontwikkeling van eiwitrijke veevoedergrondstoffen (gld./100 kg, excl. BTW)